

INFORMACJA

z wykonanego zadania na rzecz postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej

Tytuł zadania: *”Analiza zmienności cech użytkowych i reprodukcyjnych oraz jakości jaj wylęgowych hodowlanych populacji wybranych rodów gęsi, na przykładzie maksymalnie: 280 sztuk gęsi romańskiej (Ro), 300 sztuk gęsi słowackiej (Sł) i 300 sztuk gęsi landes (LsD-01)”*

Lp. 16 w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170)

Okres realizacji: 2015 r.

Cennym materiałem hodowlanym i badawczym są populacje gęsi pochodzenia zagranicznego, ale od wielu lat utrzymywane w Polsce. Są to między innymi gęsi romańskie (pochodzące z Danii), słowackie (wychodowane na Słowacji z gęsi miejscowych z domieszką węgierskich, emdeńskich i innych) oraz landes (pochodzące z Francji). Ptaki te ze względu na masę ciała zaliczamy do gęsi średniociężkich. Spośród trzech wymienionych populacji najcięższe są gęsi landes. Gęsi te wyróżniają się mocną budową, bardzo dobrym umięśnieniem i dobrymi walorami tuszki. Nadają się szczególnie do krzyżowania towarowego z innymi populacjami gęsi, do tworzenia mieszańców towarowych potrójnych czy poczwórnych o dobrych cechach rzeźnych.

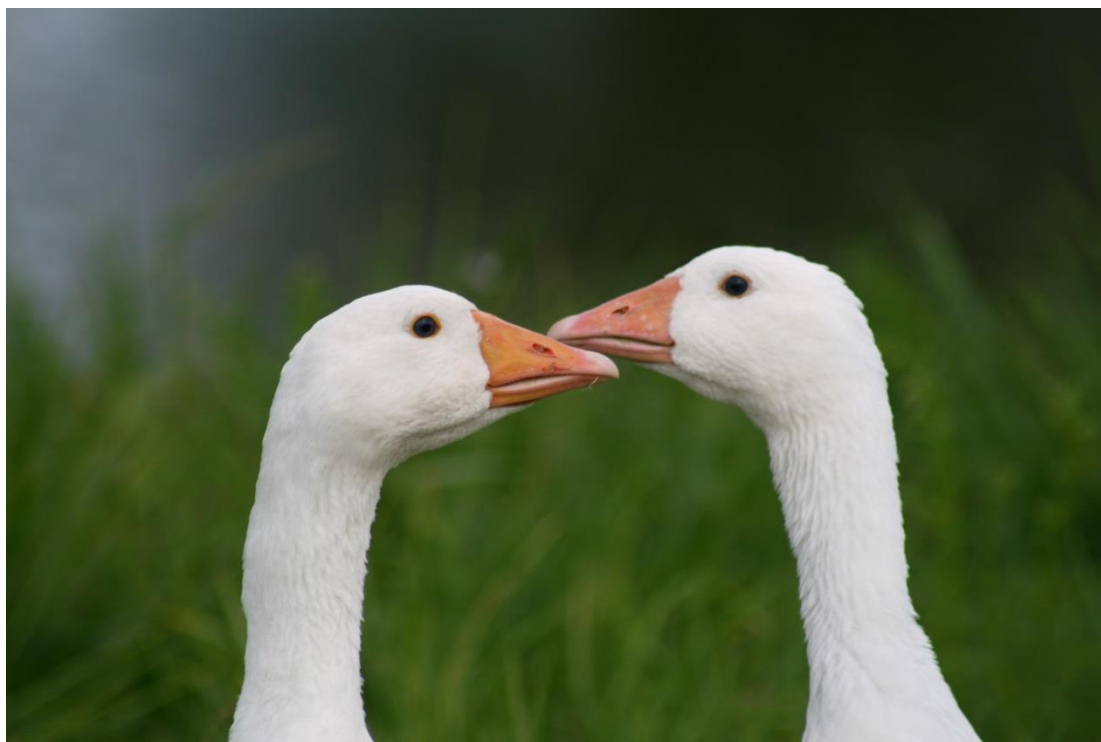

Fot. E. Gornowicz

Fot.1. Gęsi pochodzenia zagranicznego romańskie (Ro), słowackie (Sł) i landes (LsD-01) nadają się do chowu ekstensywnego i jako gatunek drobiu wodnego chętnie korzystają ze zbiorników wodnych

Gęsi romańskie (Ro)

Są to ptaki o białym upierzeniu, pomarańczowym dziobie i pomarańczowoczerwonych nogach. Małą głowę mają osadzoną na smukłej i stosunkowo długiej szyi. Tułów mają lekko zaokrąglony po bokach, pierś pełną i grzbiet długi, czyli fenotypowo bardzo zbliżone do gęsi białej włoskiej. W 8 tygodniu odchowu gęsiory osiągnęły masę ciała 4,16 kg a gęsi 3,55 kg, natomiast w 12 tygodniu parametry te wynosiły odpowiednio 4,71 kg i 3,96 kg. Mostek o długości grzebienia w 12 tygodniu u samców 17,28 cm i samic 15,89 cm był obłożony mięśniami piersiowymi o bardzo dobrej grubości – wynoszącej odpowiednio 2,33 cm i 2,10 cm. Gęsi te cechowały się dobrą nieśnością 34,07% trwającą 22 tygodnie i znosiły ciężkie jaja (184 g). Ponadto jakość ich jaj wylęgowych była bardzo dobra, gdyż zapłodnienie wynosiło 96,48 %, a wskaźnik wylęgowości z jaj nałożonych 84,00 %.

Fot. S. Nowaczewski

Fot. 2. Gęsi romańskie (Ro) cechują się małą głową, smukłą szyją i pomarańczowym dziobem

Gęsi słowackie (Sl)

Gęsi te są białe upierzone z wyrazistymi pomarańczowoczerwonymi nogami i dziobem. Posiadają długą, mocną i dobrze umięśnioną szyję. Tymi cechami wyróżnia się także tułów o pełnej piersi i brzuchu. Natomiast na podbrzuszu zauważalny jest pojedynczy lub podwójny fałd tłuszczowy. Jednakże najbardziej charakterystyczna dla gęsi słowackich jest tzw. korona, utworzona przez odpowiednie ułożenie piór na szyi oraz także jasnorogowe pazury. W pierwszym okresie odchowu tj. do 8 tygodnia ptaki te miały wolniejsze tempo

wzrostu i ich masa osiągnęła 3,94 kg (samce) i 3,39 kg (samice). Nieco intensywniej przyrastały gęsi Sł w kolejnym okresie badań i po 12 tygodniach wskaźnik ten kształtował się na poziomie odpowiednio 4,61 kg i 3,95 kg, a grubość mięśni piersiowych wynosiła 2,25 cm i 2,08 cm. W okresie 22 tygodni produkcji nieśnej gęsi te zniosły 50,45 jaj o masie 176 g przy bardzo dobrym zapłodnieniu 96,26 % i wskaźniku wylęgowości z jaj nałożonych 83,44 %.

Gęsi landes (LsD-01)

Posiadają one bardzo charakterystyczną sylwetkę i upierzenie. Głowa, szyja i grzbiet posiadają szarą, natomiast boki tułowia i brzuch białą barwę upierzenia z dziobem i nogami w kolorze ciemnoczerwonym. Budowa tych gęsi jest mocna, pierś i brzuch pełne oraz zauważalny jest podwójny fałd tłuszczowy.

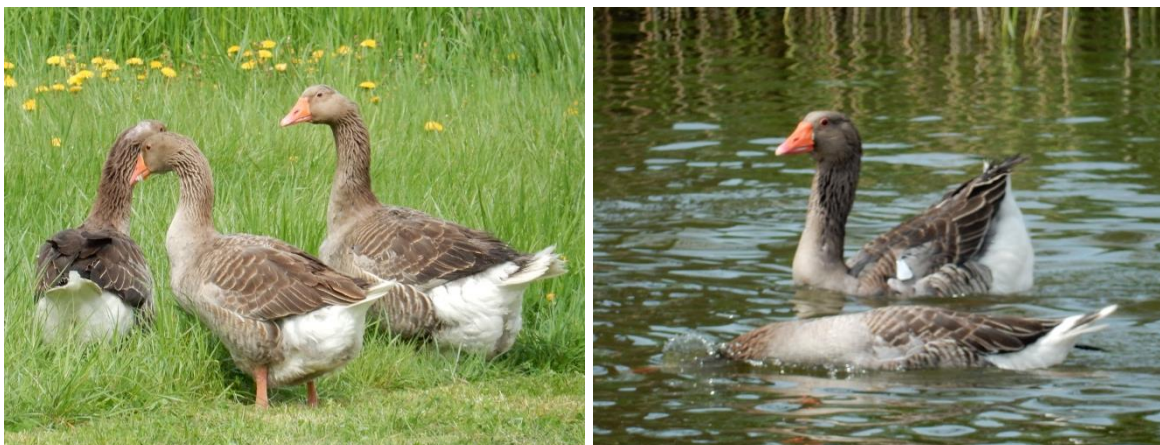

Fot. E. Gornowicz

Fot. 3. Gęsi landes (LsD-01), na pierwszym planie, charakterystycznym wyglądem fenotypowym różnią się od pozostałych ras/rodów gęsi

Gęsi landes (LsD-01) osiągnęły najwyższe masy ciała, spośród badanych trzech populacji gęsi pochodzenia zagranicznego. Po 8 tygodniach gęsiory ważyły 4,13 kg i gęsi 3,70 kg, a po 12 tygodniach odpowiednio 5,11 kg i 4,36 kg. O dużej sylwetce tych ptaków świadczy długość przedramienia 19,29 cm (samce) i 18,16 cm (samice) oraz długość grzebienia mostka 17,46 cm i 16,54 cm, zmierzone w 12 tygodniu życia. Jednakże grubość mięśni piersiowych wynosiła tylko 2,03 cm (samce) i 1,95 cm (samice).

Ptaki te cechowały się bardzo dobrą nieśnością (36,18 %), jak dla tego gatunku ptaków. Zapłodnienie oceniono na niskim poziomie 76,33 %, a wskaźnik wylęgowości z jaj nałożonych wyniósł tylko 62,99 %.

Fot. E. Gornowicz

Fot. 4. Gęsi landes (LsD-01) mają stosunkowo dużą sylwetkę, ale pierś mało wysklepioną i nadają się do chowu ekstensywnego

Przeprowadzona w 2015 roku analiza zmienności cech użytkowych, reprodukcyjnych i jakości jaj wylęgowych hodowlanych populacji gęsi romańskiej (Ro), słowackiej (Sł) i landes (LsD-01) utrzymywanych *in situ* w Stacji Zasobów Genetycznych Drobiu Wodnego w Dworzyskach (IZ PIB ZD Kołuda Wielka) wykazała, że wartości badanych parametrów kształtują się na dobrym, nieznacznie zróżnicowanym poziomie. Wskazuje to na prawidłowy przebieg prac hodowlanych. Populacje gęsi romańskiej (Ro), słowackiej (Sł) i landes (LsD-01) charakteryzują się wysokim wskaźnikiem przeżywalności powyżej 91,50 % oraz dobrymi przyrostami masy ciała, co szczególnie predysponuje je do chowu ekstensywnego: przydomowego, gospodarstw agroturystycznych czy chowu zgodnego z wymogami rolnictwa ekologicznego.

Wyniki te oraz przesłanki piśmiennictwa wskazują, że badania należy kontynuować w następnych latach. Monitoring cech użytkowości w okresie wychowu, reprodukcji oraz ocena jakości jaj w kolejnych pokoleniach gęsi Ro, Sł i LsD-01 umożliwiłyby ocenę poziomu trwałości (dziedziczenie) niektórych cech charakterystycznych dla omawianych ras gęsi, co z kolei pozwoliłoby określić efektywność stosowanych programów hodowlanych w tych małych populacjach.